

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-71>

Озірна Олена, аспірантка ТІМ НАОМА (науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, ст. викладач ТІМ НАОМА О.І.Гомирева)

ВИХОВАННЯ МУЗЕЙНИХ ПРАЦІВНИКІВ- МИСТЕЦТВОЗНАВЦІВ У КИЇВСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ІНСТИТУТІ НА ПОЧАТКУ 1930-х

Ключові слова: мистецтвознавство, Київський художній інститут, Музейний відділ, Науково-дослідна кафедра мистецтвознавства, Л.Калениченко, ізограмота.

Ozirna Olena, Postgraduate student of the Department of TIM, NAFAA (Academic mentor: Gomyreva O. , Candidate of Art History)

IN 1928, A MUSEUM DEPARTMENT WAS ESTABLISHED AT THE KYIV ART INSTITUTE

Key words: art history, Kyiv Art Institute, Museum Department, Research Department of Art History, L. Kalenychenko, isogrammar.

В середині 1920-х між керівництвом Київського художнього інституту та науковцями-мистецтвознавцями були складні стосунки. Суперечка між Іваном Вроною та Науково-дослідною кафедрою мистецтвознавства (НДКМ), почалася у 1924 році, коли Іван Врона подав заяву на вступ до аспірантури при НДКМ та одночасно опублікував розгромну статтю про кафедру. Підпорядкування НДКМ Інституту пластичних мистецтв, який невдовзі реорганізували у Київський художній інститут, ще більше загострили ситуацію. Проте, у 1928 році, вони дійшли певного порозуміння і у КХІ, на педагогічному факультеті, було вирішено, замість художньо-музейно-екскурсійного підвідділу створити Музейний відділ з підвідділами мистецтво-теоретичним, археологічним, етнографічним, екскурсійним та історичним, як зазначено у «Мистецько-технічному ВИШі» .

У 1930 відбулася реорганізація вищої освіти за галузевими ознаками. Частина факультетів КХІ закрили, або об'єднали з іншими подібними закладами України. А директором КХІ став С. І. Томах. 1931 року першими випускниками музейного відділу педагогічного факультету КХІ стали Лука Калениченко, Людмила Кравчук, Євгенія Покровська, Галина Свідерська та Лідія Рачковська. Проте, ще 1 вересня 1930-го року Калениченко був призначений на посаду асистента і завідуючого художньо-педагогічним факультетом КХІ. Безперечно, Л. П. Калениченко вже мав досвід

керування навчальним закладом – Миргородським керамічним технікумом (1926), який раніше закінчив С. І. Томах (1922).

Під керівництвом Л. Калениченка музейний відділ зазнав суттєвих змін, відмовившись від підготовки реставраторів та археологів, і зосередившись на музейниках-мистецтвознавцях. Загалом в інституті відбувалася запекла боротьба «проти старих схоластичних методів викладання». Смертю О. Богомазова та переведенням П. Голуб'ятникова у Харківський художній інститут завершився етап викладання фортеху і на Музейному відділі. Відтепер дисципліна називалася «ізограмота», хоча у 1930/31 навчальному році на музейному відділенні від неї майже відмовилися на користь фотомонтажних виставок. Але, на наступний навчальний рік її повернули. Ізограмота для музейного відділу навчала студентів застосувати знання про те, як певні завдання розв'язувалися у різні епохи та різними художниками. Розширилася програма викладання історії мистецтва, більшість лекцій проводилися в музеях Києва, а отриманні знання закріплювалися у майстернях, де проводився «образотворчий (формальний) аналіз пам'яток мистецтва». Також, майбутні музейники займалися копіюванням доступних їм оригіналів. Оволодіння технікою фотографії залишилося частиною музейної освіти, до якої додався «технічний малюнок», який, на думку Л. Калениченка, був необхідний для майбутньої музейної та наукової праці випускників відділу.

Л. П. Калениченко очолював Музейний відділ до кінця 1934, або початку 1935 року. Одночасно він навчався в аспірантурі при Музеї західного мистецтва ВУАН. Відомо, що після повернення з евакуації в Київ, в КХІ вже не було Педагогічного факультету, він відновився на короткий час пізніше, а після створення Факультету теорії та історії мистецтва закрився остаточно.